

Куцик П. О.,
к.е.н., професор, ректор,
Львівський торговельно-економічний університет

ЕКОНОМІКО-КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

Ефективність діяльності підприємства значно залежить від розвитку та вдосконалення системи управління власним капіталом. Необхідним атрибутом діяльності підприємства завжди є капітал, від моменту створення підприємства до його ліквідації чи реорганізації, тому важливим для підприємства є ефективність його управлінської системи. Управління капіталом – це система методів і принципів реалізації та розробки управлінських рішень, пов'язаних з оптимальним його формуванням з різноманітних джерел, а також забезпеченням ефективного його використання у господарській діяльності підприємства. Головною метою управління капіталом є максимізація ринкової вартості підприємства, за рахунок чого забезпечується максимізація добробуту власників підприємства в поточному і перспективному періодах.

Управління капіталом підприємства направлене на вирішення таких основних завдань: формування достатнього обсягу капіталу, що забезпечить необхідні темпи економічного розвитку підприємства; оптимізація розподілу сформованого капіталу за видами діяльності та напрямками використання; забезпечення умов досягнення максимальної доходності капіталу при запланованому рівні фінансового ризику; забезпечення мінімізації фінансового ризику, пов'язаного з використанням капіталу, при запланованому рівні його доходності; забезпечення постійної фінансової рівноваги підприємства у процесі його розвитку; забезпечення достатнього рівня фінансового контролю над підприємством з боку його засновників; забезпечення достатньої фінансової гнучкості підприємства; – оптимізація обороту капіталу; забезпечення своєчасного реінвестування капіталу [3].

У ринкових умовах особливе місце займають економічні методи управління капіталом. Економічними методами управління називають сукупність засобів та інструментів, які впливають на створення умов для функціонування й розвитку підприємництва. Структура механізму управління капіталом підприємства включає в себе такі елементи: ринковий механізм регулювання діяльності підприємства з використання самого капіталу; внутрішній механізм регулювання аспектів використання капіталу підприємства; – систему конкретних економічних методів і прийомів здійснення управління з використання капіталу; державне нормативно-правове регулювання діяльності підприємства з використання капіталу.

В умовах становлення інформаційної економіки система управління структурою капіталу має забезпечити: визначення закономірностей та тенденцій залучення ресурсів (фінансових, матеріальних та інтелектуальних) для забезпечення діяльності підприємства на всіх рівнях; раціоналізацію

використання фінансового та речового капіталів на основі ефективного використання інтелектуального капіталу; управління витратами, пов'язаними з залученням всіх елементів капіталу зі зовнішніх джерел; управління ефективністю збалансованого залучення фінансового, речового та інтелектуального капіталів. Саме тому доцільним є формування методичних основ системи управління структурою капіталу:

1) методичною основою побудови системи управління структурою капіталу на рівні підприємства повинен стати системний підхід до його внутрішньофірмового використання, за яким система управління структурою капіталу має тісно взаємодіяти з іншими підсистемами системи управління підприємством, де важливе місце займає інформація бухгалтерського обліку;

2) система управління структурою капіталу одним із пріоритетних напрямків має сприяти підвищенню конкурентоспроможності підприємства за рахунок стабілізації та підвищення ключових характеристик економічного стану;

3) умовою для впровадження у практику системи управління структурою капіталу є проведення реорганізації організаційної структури підприємства та створення (або вдосконалення) відповідної сучасної структури управління капіталом (розробка оптимальної кількості підрозділів по управлінню капіталом; визначення ключових задач по підрозділах; розробка положення про відділ; визначення посадових інструкцій спеціаліста з управління структурою капіталу; деталізація процесів управління структурою капіталу з визначенням відповідальних осіб; визначення необхідних інформаційних та матеріальних потоків) [1].

Для ефективного формування і використання власного капіталу підприємства, а також формування ефективної системи управління до підсистем також можна віднести [2]: оцінка реальної ринкової вартості підприємства та дієвості його фінансово-господарської діяльності на підставі інформації управлінського обліку; визначення оптимальної частки власного капіталу підприємства через систему управлінського контролю.

Отже, досягнення ефективності управління капіталом реалізується через визначення оптимальних цілей, стратегій управління, розробку низки заходів, визначення відповідальних структур та менеджерів, які забезпечують досягнення цілей та стратегії. Управління формуванням капіталу стає об'єктивною необхідністю, що обумовлює стратегію майбутньої діяльності, яка постійно презентується через корпоративну інтегровану звітність .

Література

1. Кірсанова Т. О. Система управління власним капіталом підприємства / Т.О. Кірсанова, Н.О. Коляда // Вісник СумДУ. Серія економіка. 2010. № 1. С. 58-63.

2. Куцик П. О. Бухгалтерський облік в управлінні власним капіталом: теоретичний аспект / П. О. Куцик // Бухгалтерський облік, оподаткування та контроль в умовах міжнародної економічної інтеграції: збір. тез доповід. всеукр. наук. практ. конф. (10 жовтня 2019 р., м. Київ, НУБіП України) – К.: НУБіП України, 2019. – 343 с. – С. 88-90.

3. Чмутова І. М. Принципи управління капіталом підприємства / І. М. Чмутова, О. В. Лебідь // Теорії мікро-макроекономіки. Збірник наукових праць. – К.: Видавничо-поліграфічний центр, 2013. – Вип. 25. – С. 168 – 173.